Raadsvoorstel

Onderwerp:	Voorgenomen besluit tot oprichting coöperatie textielsorteercentrum CIRTEX U.A.
Portefeuillehouder:	J. Reus
Datum college besluit:	25 april 2022
Behandelend ambtenaar:	L. Ippel & T. van Rossum
Registratienummer:	GZDGCB301466/411577

Inleiding:

De algemeen besturen (AB) van de publieke gemeenschappelijke regelingen (GR) van Avri en Werkzaak Rivierenland zijn voornemens om samen met het private kringloopbedrijf 2Switch een textielsorteercentrum op te richten, hierna genoemd CIRTEX.

Het oprichten van CIRTEX in Rivierenland is een belangrijke eerste stap met als uiteindelijke doel om tot een circulaire textielketen in de regio te komen. De ambitie is om het ingezamelde textiel (1.8 miljoen kilo) in Rivierenland lokaal met vooral medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt te sorteren, te bewerken en te verkopen. Een mooie circulaire en inclusieve uitdaging.

Vanuit de regiodeal is € 100.000,- subsidie beschikbaar gesteld om een en ander te onderzoeken en tot een levensvatbaar bedrijfsplan te komen. Het onderzoek is inmiddels afgerond en heeft een dusdanig gunstig resultaat opgeleverd dat beide GR'en over willen gaan tot daadwerkelijke oprichting.

De gemeenteraden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen te geven op het voorgenomen besluit van de AB's van Avri en Werkzaak tot oprichting van de coöperatie CIRTEX U.A.

Voor meer uitgebreide informatie wordt verwezen naar de bijlagen, te weten: de aanbiedingsbrief aan de raden, de samenvatting van de DB-voorstellen van de GR-Avri en de GR-Werkzaak Rivierenland, het Bedrijfsplan 2022-2025, de flyer en de presentatie aan de raadsleden op de platformbijeenkomst 18 november 2021.

Voorafgaand aan de oprichting van de coöperatie wordt uw raad conform artikel 31a, lid 2 WGR in de gelegenheid gesteld om eventuele bedenkingen/zienswijzen naar voren te brengen. Vandaar dit voorstel tot het nemen van een zienswijzenbesluit.

Voorstel Raadsbesluit:

De gemeenteraad van Culemborg besluit:

1. Kennis te nemen van het voornemen van de DB's van GR-Avri en GR-Werkzaak Rivierenland om CIRTEX U.A. op te richten;
2. Ten aanzien van het voornemen onder beslispunt 1, een zienswijze naar voren te brengen met brief GZDGCB301466/411591.

3. Gelet op het bepaalde in artikel 31a van de Wet gemeenschappelijke regelingen en overwegende hetgeen gesteld in de zienswijze brief aan de raad van 16 december 2021: Het college van de gemeente Culemborg, als deelnemer van de Gemeenschappelijke Regeling Werkzaak Rivierenland, toestemming te geven om het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Werkzaak Rivierenland de bevoegdheid toe te kennen te besluiten tot oprichting van en deelneming in de coöperatie CIRTEX U.A.

Argumenten:

Met dit voorstel wordt u in de gelegenheid gesteld zich uit te spreken over de intentie van de DB's van de GR-Werkzaak Rivierenland en GR-Avri om deel te nemen in de op te richten Coöperatie U.A.

Met de oprichting van CIRTEX worden de navolgende effecten beoogd:

- Preventie: terugdringen textielaankopen en verbeteren inzameling;
- Circulair: optimaal hergebruik door de kringloop te sluiten met ketenpartners;
- Inclusief: extra banen voor kwetsbare inwoners;
- Financieel: minder afhankelijk van prijsveranderingen in de textielketen;
- Regionale partners en netwerk: bevorderen regionale economie en kennisontwikkeling.

Argumenten voor:

1. *Met CIRTEX kan uitvoering worden gegeven aan strategische thema's van de GR-Werkzaak Rivierenland en worden banenkansen geboden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt*

Robotisering en de toenemende vraag van werkgevers naar hoger opgeleid personeel zet de werkgelegenheid aan de onderkant van de arbeidsmarkt onder druk. Het CIRTEX-initiatief leidt tot nieuwe werkgelegenheid voor kwetsbare groepen. Het gaat om 30 betaalde banen; mensen zijn in dienst bij CIRTEX of hebben hiermee een detacheringsovereenkomst en ontvangen dus salaris. Daarnaast biedt CIRTEX ruimte voor 30 ontwikkelbanen; deze mensen hebben een uitkering van Werkzaak Rivierenland en gaan werknemersvaardigheden ontwikkelen/re-integratieactiviteiten uitvoeren op de werklocatie van CIRTEX.

De circulaire economie is volop in ontwikkeling en het sociaal ondernemerschap is bezig met een opmars. Het anticiperen op deze strategische thema's wordt ook benoemd in het vastgestelde Meerjarenbeleidsplan van de GR-Werkzaak Rivierenland. Beide ontwikkelingen komen samen in CIRTEX en bieden volop baankansen voor de doelgroep die Werkzaak bedient. Bovendien, meer mensen aan het werk betekent een besparing op de BUIG (de uitkeringen) waardoor er een win-win situatie ontstaat. Een kleine kanttekening die daarbij geschetst moet worden is het feit dat hier de loonkostensubsidie (LKS) tegenover staat. De LKS vergoedt het verschil tussen de loonwaarde en het minimumloon. Dit zijn kosten vanuit Werkzaak die verrekend moeten worden met de winst op de uitkeringen. Echter weegt dit verschil niet op tegen de winst die wordt gehaald op de besparingen op de BUIG én het brede maatschappelijke effect van meer mensen aan het werk.

2. *Met CIRTEX kan uitvoering worden gegeven aan strategische thema's van GR-Avri*

De textielindustrie is op de olie-industrie na, de meest vervuilende industrie. Verandering is hard nodig. Het huidige economische systeem overvraagt de aarde qua grondstofwinning. Het is noodzaak te komen tot een circulaire economie waarbij grondstoffen, zoals ingezameld textiel, opnieuw worden gebruikt. Nederland wil toe naar een 100% circulaire economie, waarbij in 2025 belangrijke tussendoelstellingen (50% circulair) moeten zijn gerealiseerd. De provincie Gelderland wil de eerste afvalloze provincie zijn.

Avri zet al enige tijd in op hergebruik/circulariteit van grondstoffen. Bovendien is voorspelbaarheid op de bedrijfsvoering belangrijk en daarom heeft Avri als doelstelling om ook meer grip en stabiliteit in de verwerking van grondstoffen, zoals textiel, te krijgen. Met de oprichting van CIRTEX kan veel beter aan deze doelstelling worden voldaan. Immers, vanwege de fast fashion industrie waardoor het aanbod textielafval stijgt en de kwaliteit daalt, is de

prijs op de markt voor resttextiel ingeklapt. Door optimale sortering in eigen beheer en samenwerking met partners in de regio, kan Avri meer prijsstabiliteit realiseren.

3. *Samenwerking met een private partij als 2Switch heeft grote voordelen*

Om maximaal succes te kunnen boeken en risico's goed te beheersen, is samenwerking met kringloopbedrijf 2Switch gezocht. 2Switch is de opvolger van Secunda. Tussen Secunda, Avri en Werkzaak Rivierenland is reeds vele jaren sprake van samenwerking. Partijen kennen elkaar dus door-en-door. Met 2Switch aan boord kunnen kennis, kunde en netwerken worden gedeeld. Avri levert de ingezamelde grondstof (textiel), 2Switch levert de benodigde kennis m.b.t sortering en verkoopt de tweedehands kleding in haar winkels en Werkzaak Rivierenland zorgt voor de personele invulling. En niet onbelangrijk: 2Switch gaat met de deelname in de coöperatie CIRTEX U.A. een afnameverplichting aan van textiel tegen een vooraf vastgelegde minimale vergoeding. Deze 'garantstelling' van 2Switch is essentieel voor de businesscase.

4. *De oprichting van een nieuwe entiteit als de coöperatie CIRTIX U.A. is gewenst*

Het samenwerken in een netwerk tussen publieke en private partijen vraagt ook om nieuwe juridische samenwerkingsverbanden. In dit geval is -mede op advies van een gerenommeerd advocatenbureau- gekozen voor een coöperatie met uitgesloten aansprakelijkheid (U.A.) omdat deze juridische vorm nauwelijks financiële of juridische risico's kent voor onze GR'en en de deelnemende gemeenten. De voordelen van deze rechtsvorm zijn:

- Publiek/private samenwerking mogelijk;
- Heeft rechtspersoonlijkheid;
- Aansprakelijkheid is uitgesloten;
- Winstuitkering is mogelijk;
- Flexibele toe- en uittreding van huidige en toekomstige (keten)partners;
- Flexibele inrichting governance;
- Verantwoording door bestuur aan Raad van toezicht.

In de toekomst kan, indien gewenst, de coöperatie eenvoudig worden overgenomen door een andere sociaal ondernemer of maatschappelijke of commerciële instelling. Het is in dit geval ook mogelijk het behoud van de huidige maatschappelijke doelstellingen als randvoorwaarde te hanteren.

5. *De AB's zijn bevoegd en de raden kunnen zienswijzen indienen*

Een besluit tot deelneming aan een rechtspersoon, zoals in dit geval de coöperatie CIRTEX U.A., dient te worden genomen door het Algemeen Bestuur van de GR-Avri en de GR-Werkzaak Rivierenland. Verder dient, voordat tot deelname kan worden besloten, een ontwerp van dat besluit aan de raden van de deelnemende gemeenten te worden gezonden, zodat deze eventuele wensen en bedenkingen (voorhang- of zienswijzeprocedure) daarover kunnen uiten. Dit is geregeld in artikel 31a, lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR).

6. *Met CIRTEX wordt geanticipeerd op de invoering van de uitgebreide producenten verantwoordelijkheid (UPV)*

Producenten worden in de toekomst (planning: vanaf 1-1-2023) integraal verantwoordelijk voor de gehele textielketen. Ofwel, voor meer hergebruik textiel en afzet van textiel in Nederland met gebruikmaking en behoud van de huidige infrastructuur van inzamelen, sorteren en verwerken. Met het oprichten van CIRTEX komt deze infrastructuur in één hand en is de organisatie een goede gesprekspartner voor de textielproducenten, waarmee en waardoor de businesscase verder versterkt kan worden (extra werkgelegenheid en milieuwinst).

7. *De eerste vier CIRTEX-jaren kunnen worden gezien als een pilot*

De AB's van de GR'en kiezen voor een opzet van een vierjarige pilot, gelijklopend met de bestuursperiode van de raden. Ontwikkelingen worden jaarlijks gevolgd en na vier jaar geëvalueerd. Doelstelling is om tot een duurzaam textielsorteercentrum in de regio te komen met de intentie om dit langdurig te continueren. Mocht onverhoopt blijken dat de pilot niet succesvol is, kan tot ontmanteling worden overgaan en de investeringen (gedeeltelijk) worden afgedekt door verkoop van de aangeschafte inrichting. Bovendien, door de keuze voor een pilotperiode van vier jaar (2022-2025) bestaan er bovendien geen aanbestedingsrechtelijke, arbeidsrechtelijke en fiscale risico's volgens de beide DB's.

Kanttekeningen:

1. *Vooruitlopend op definitieve besluitvorming is een praktijktoets gewenst*

In afwachting van uw zienswijze, worden enkele testen gedaan en werkzaamheden uitgevoerd om ook praktisch goed voorbereid te zijn op de oprichting van CIRTEX. Dit wordt de praktijktoets genoemd. Voor de duidelijkheid: deze praktijktoets is nodig om bij een positief besluit tot oprichting ook daadwerkelijk te kunnen starten, maar loopt uiteraard geenszins vooruit op die besluitvorming. Zowel de zienswijzen van de raden op het initiatief als de uitkomsten van de praktijktoets zullen worden betrokken bij het definitieve voorstel aan de AB's van de GR-Avri en de GR-Werkzaak Rivierenland.

2. *De businesscase is gebaseerd op aannames*

Het kenmerk van aannames is dat de werkelijkheid altijd kan afwijken. Met de beste kennis en ervaringen tot nu toe zijn de aannames zo goed mogelijk onderbouwd. In vier jaar wordt toegewerkt naar een exploitatieoverschot. Zeker als de UPV wordt ingevoerd, die een positief effect zal hebben op deze businesscase, lijkt deze aanname realistisch.

3. *Onzekerheden*

Er zijn verschillende onzekerheden bij het oprichten van CIRTEX. Deze onzekerheden zitten in de hoek van de beschikbaarheid textiel, de kwaliteit van de ingezamelde textiel via de (ondergrondse) textielbakken, de verkoopbaarheid van textiel en het benodigde aantal fte werkzoekenden en beschikbare competenties (de talenten die werkzaam zijn bij Werkzaak).

4. *Risico's*

In de bijgevoegde samenvatting van de DB-voorstellen van de beide GR'en is een uitgebreide risicoparagraaf/-analyse opgenomen en zijn maatregelen vermeld om deze risico's te beheersen. Kortheidshalve wordt verwezen naar deze bijlage.

5. *Er is nog geen locatie voor CIRTEX*

Het textielsorteercentrum zal bij voorkeur een plek krijgen in Rivierenland. Bij het maken van de keuze wordt rekening gehouden met de bereikbaarheid per openbaar vervoer en eigen vervoer. Dit is gezien de inzet van personeel van Werkzaak een belangrijk aandachtspunt. Voor Avri is het van belang dit centraal in de regio te doen zodat er minder transportbewegingen ontstaan. Voor 2Switch is het belangrijk dat de locatie voldoende in de buurt is van de kringloopwinkels. Voor het personeel van Werkzaak is het van belang dat de locatie goed bereikbaar is per fiets, auto of openbaar vervoer. De locatie zal voorts ruim van opzet moeten zijn om voldoende ruimte te creëren tussen de verschillende werkplekken en activiteiten en om voldoende prikkelarme werkplekken in te richten. De specificaties voor het pand en de buitenruimte, inclusief een zoekopdracht, zijn verstrekt aan een lokale makelaar om bij een positief AB-besluit van beide GR'en tijdig te kunnen beschikken over een passende locatie.

6. *GR Werkzaak kan niet zonder meer deelnemen aan een andere rechtspersoon*

Voor Avri geldt dat een besluit tot deelneming aan een rechtspersoon dient te worden genomen door het Algemeen Bestuur van Avri nadat de gemeenteraden in de gelegenheid zijn gesteld op dit voornemen een zienswijze in te dienen (artikel 31a, lid2 WGR).

Voor Werkzaak geldt dat in de gemeenschappelijke regeling aan Werkzaak geen bevoegdheid is gegeven om deel te nemen aan een andere rechtspersoon. Deze bevoegdheid om hierover te besluiten ligt bij u als raden op voorstel van de colleges. Zowel de colleges als de gemeenteraden worden verzocht expliciet opdracht te geven aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Werkzaak Rivierenland tot oprichting van en deelneming in de coöperatie CIRTEX U.A..

Kosten, Baten, Dekking:

Er zijn geen financiële consequenties voor de gemeentelijke begroting. Met het toetreden in de coöperatie zal CIRTEX een verbonden partij worden in de P&C cyclus van de GR-Avri en de GR-Werkzaak Rivierenland.

Toelichting

De financiering van het oprichten van een sorteercentrum wordt door de GR-Avri en de GR-Werkzaak Rivierenland gezamenlijk gedragen. De eerste drie jaren is vanwege de hoge opstart- en aanloopkosten sprake van een verliesgevende exploitatie. Vanaf het vierde jaar is sprake van een positief exploitatieresultaat.

Voor een sluitende exploitatie over de pilotperiode van vier jaar zal de GR-Werkzaak Rivierenland garant staan voor dekking van het exploitatietekort tot een maximum van € 350.000,-. Dit tekort wordt gedekt uit het innovatiebudget (€ 50.000,-) en het ontstane voordeel op de BUIG middelen (€ 300.000,-). De GR-Avri zal een lening verstrekken van € 350.000,- voor de investering van de inrichting.

Het treasurystatuut van Avri stelt dat leningen mogen worden verstrekt uit hoofde van de publieke taak waarbij vooraf advies wordt ingewonnen over de financiële positie en kredietwaardigheid van de betreffende partij. Verder wordt gesteld dat uitzettingen een prudent (risicomijdend) karakter moeten hebben. Met het besluit van het AB om deze lening aan CIRTEX te verstrekken verklaart het AB impliciet dat deze lening wordt verstrekt, louter uit hoofde van de publieke taak. Het AB verklaart hiermee impliciet ook dat zij akkoord gaat met het wellicht wat hogere risicoprofiel (dan wordt voorgestaan in het treasurystatuut) van deze lening om de uitvoering van dit innovatieve project ten behoeve van de publieke taak mogelijk te maken.

In het treasurystatuut van Werkzaak Rivierenland is vermeld dat het uitzetten van gelden moet passen binnen de beleidsdoelstellingen (lees meerjarenbeleidsplan) en daar wordt aan voldaan.

Businesscase

Voor een uitgebreide en gedetailleerde financiële onderbouwing van de businesscase wordt kortheidshalve verwezen naar het hoofdstuk financiën in de bijgevoegde samenvatting van de DB-voorstellen van de beide GR'en.

Subsidies

Naast de éénmalige subsidie van € 100.000,- vanuit de regiodeal is wellicht ook nog subsidie mogelijk van de Provincie. In december jl. heeft de provincie Gelderland de subsidieregeling "ReactEU op oost" geopend. Dit is een uitvloeisel van de EFRO subsidie (Europees Fonds voor Regionale ontwikkeling). Hiermee financiert de provincie initiatieven die zich richten op het opzetten van circulaire ketens.

Avri, Werkzaak en het MKB Rivierenland hebben op 15 december jl. een gezamenlijke subsidieaanvraag ingediend waarvoor alle 8 gemeenten een intentieverklaring (letter of intent) hebben ondertekend. Als de subsidie wordt toegekend, kan de businesscase CIRTEX verder versterkt worden en het voorziene tekort in de beginjaren terugdringen. De maximale subsidie voor CIRTEX bedraagt in dit geval ca. € 200.000,- / € 250.000,-. Echter, opgemerkt moet worden dat er een subsidieplafond is en het aantal ingediende subsidieaanvragen dit plafond inmiddels ruimschoots overstijgt.

Mocht u als raad niet akkoord gaan met de oprichting van de Coöperatie CIRTEX U.A. dan kan de subsidieaanvraag worden ingetrokken en/of toegekende subsidiemiddelen worden teruggestort.

Personele en/of Juridische gevolgen:

Er zijn geen personele en juridische consequenties voor de gemeente Culemborg. Voordat door de besturen van Avri en Werkzaak tot deelname aan Cirtex kan worden besloten, moeten de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid worden gesteld hun eventuele wensen en bedenkingen (zienswijze procedure) daarover te kunnen uiten.

Communicatie en Burgerparticipatie:

Tijdens een aparte platformbijeenkomst, aansluitend op de reguliere bijeenkomst, op 18 november jl. zijn raadsleden geïnformeerd over CIRTEX. De presentatie van deze bijeenkomst is bijgevoegd. Voor het vervolg is een communicatieplan CIRTEX opgesteld en budget beschikbaar in de businesscase voor personele inhuur en communicatiemiddelen.

Planning:

Januari 2022 – juli 2022	Praktijktoets (zie hiervoor punt 1 van kanttekeningen)
5 of 7 april 2022	Behandeling in RTG
7 en 21 april 2022	Behandeling in de commissie en raad
Vóór 1 mei 2022	Indienen zienswijze
Juli 2022	Definitieve besluitvorming in AB's van Avri en Werkzaak Rivierenland
2e helft 2022	Oprichting CIRTEX

Bijlagen:

- GZDGCB301466/424336 - Aanbiedingsbrief aan gemeenteraden van Avri en Werkzaak van 16-12-2021 over de oprichting van CIRTEX
- GZDGCB301466/411567 - Samenvatting DB-voorstellen van Avri en Werkzaak voor oprichting CIRTEX
- GZDGCB301466/411565 - CIRTEX bedrijfsplan op hoofdlijnen 2022 - 2025
- GZDGCB301466/301485 - Presentatie CIRTEX op platformbijeenkomst van 18-11-2021
- GZDGCB301466/411568 - Folder CIRTEX
- GZDGCB301466/411591 - Zienswijzebrief gemeente Culemborg

Raadsbesluit

Registratienummer: GZDGCB/301466/411577

De gemeenteraad van Culemborg besluit:

1. Kennis te nemen van het voornemen van de DB's van GR-Avri en GR-Werkzaak Rivierenland om CIRTEX U.A. op te richten;
2. Ten aanzien van het voornemen onder beslispunt 1, een zienswijze naar voren te brengen met brief GZDGCB301466/411591.
3. Gelet op het bepaalde in artikel 31a van de Wet gemeenschappelijke regelingen en overwegende hetgeen gesteld in de zienswijze brief aan de raad van 16 december 2021: Het college van de gemeente Culemborg, als deelnemer van de Gemeenschappelijke Regeling Werkzaak Rivierenland, toestemming te geven om het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Werkzaak Rivierenland de bevoegdheid toe te kennen te besluiten tot oprichting van en deelneming in de coöperatie CIRTEX U.A.

Aldus besloten in de vergadering van de Raad,

Gehouden op 9 juni 2022,

De griffier	De voorzitter
A.N. van Aarsen	G. van Grootheest